

Sygnatura akt IV RC 111/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

P., dnia 19 sierpnia 2016 r.

Sąd Rejonowy Poznań - Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu IV Wydział Rodzinny i Nieletnich w następującym składzie:

Przewodniczący: SSR Tomasz Malicki

Protokolant: apl. sędz. Magda Grzywacz

po rozpoznaniu w dniu 9.08.2016 r. w Poznaniu

na rozprawie sprawy

z powództwa M. Z. (1)

przeciwko małoletniemu R. Z. reprezentowanemu przez matkę A. Z.

o alimenty

1. oddała powództwo,
2. zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Tomasz Malicki

Sygn. IV RC 111/15

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 11 lutego 2015 r. powód M. Z. (1) wystąpił przeciwko małoletniemu synowi R. Z. działającemu przez matkę A. Z. o obniżenie alimentów zasądzonych wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 września 2013 r. w sprawie I C 1137/13, z kwoty po 700 zł do kwoty 300 zł miesięcznie oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu wskazano, iż już od momentu wydania wyroku Sądu Okręgowego orzeczona kwota alimentów przekraczała znacznie możliwości finansowe i zarobkowe powoda. Powód był jednak przekonany, że uda mu się w końcu zdobyć stałą pracę, która umożliwi mu płacenie alimentów. Powód podniósł, że w 2010 r. stracił pracę i od tego momentu nie może znaleźć stałego zatrudnienia, pomimo licznych prób i starań. Wskazał, że powstałe dotąd zadłużenie alimentacyjne udało mu się spłacić dzięki wziętej pożyczce. Podał również, że zawarł z matką dziecka ustną umowę, wedle której miał płacić na rzecz syna 400 zł miesięcznie. Powód wskazał, że utrzymuje się jedynie z dorywczych prac – napraw urządzeń elektrycznych, z czego miesięcznie uzyskuje dochód ok. 900 – 1.000 zł. Dodał, że partycypuje w kosztach utrzymania mieszkania przy ul. (...) w P. (w mieszkaniu tym mieszka pozwany i jego matka), kwotę ok. 60 zł przeznaczając na paliwo (dojazdy do klientów), uiszcza także miesięczne opłaty za telewizję dla syna w kwocie 270 zł. Powód podał, że obecnie mieszka z matką, którą opiekuje się po śmierci swojego ojca. Podniósł, że sytuacja materialna małoletniego pozwanego jest bardzo dobra i jego zdaniem zmniejszenie wysokości alimentów nie wpłynie znacznie na jej pogorszenie. Podał również, iż oprócz renty alimentacyjnej, czyni na rzecz syna incydentalne zakupy, takie jak kurtka, buty do piłki nożnej, urządzenia elektroniczne.

W odpowiedzi na pozew z dnia 1 października 2015 r. matka pozwanego, reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, wniosła o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu podkreślono, że skoro powód sam wskazał,

że sytuacja majątkowa i zarobkowa zobowiązanego do alimentów nie uległa jakiegokolwiek zmianie od czasu ostatniego orzeczenia, stanowi to postawę do oddalenia powództwa a limine. Matka pozwanego zaprzeczyła, jakoby możliwości zarobkowe i majątkowe powoda nie pozwalały mu na uiszczanie renty alimentacyjnej w zasądzonej wysokości, jak również temu, iż pomiędzy nią, a powodem doszło do zawarcia ustnej umowy dotyczącej wysokości alimentów. Zdaniem strony pozwanej, wszystkie okoliczności wskazane przez powoda w pozwie były brane pod uwagę i stanowiły podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego i nie doszło do ich zmiany w żadnym zakresie. Wskazano również, że zasądzona kwota renty alimentacyjnej nie pozwala na zaspokojenie nawet 1/3 uzasadnionych potrzeb małoletniego R. Z.. Jednocześnie, matka pozwanego podała, że zakres usprawiedliwionych potrzeb małoletniego nie uległ obniżeniu od czasu ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów, a wręcz przeciwnie – ma on tendencję wzrostową wraz z wiekiem i rozwojem dziecka. Podano, iż miesięczne koszty utrzymania małoletniego wynoszą łącznie ok. 2.518 zł miesięcznie. Matka pozwanego, mimo iż jest osobą schorowaną, posiadającą trudności z poruszaniem się, problemy z sercem i stawami, dokłada wszelkich starań, aby zapewnić małoletniemu zaspokojenie jego podstawowych potrzeb. Podkreślono, że A. Z. dodatkowo samodzielnie spłaca zobowiązania zaciągnięte przez nią wraz z powodem w trakcie trwania związku małżeńskiego (miesięczna rata w kwocie 838,12 zł). Małoletni R. jest alergikiem, cierpi na astmę oskrzelową. Z uwagi na przejścia emocjonalne związane z rozwodem rodziców, małoletni korzysta z poradni psychologicznej. Strona pozwana podkreśliła również, że powód nie uczestniczy w sprawowaniu codziennej opieki nad małoletnim oraz jego wychowaniu. W piśmie wskazano miesięczne koszty utrzymania małoletniego oraz matki powoda. Odnośnie partycypacji w kosztach utrzymania mieszkania zajmowanego przez pozwanego oraz jego matkę wskazano, że powód dokonuje szczegółowych obliczeń dotyczących kosztów utrzymania jakie winien on ponosić w zakresie w jakim to mieszkanie użytkuje, tj. pojawia się w nim od czasu do czasu, np. celem oglądania telewizji. Pozwana podała, że zarówno ona jak i syn nie korzystają z usług telewizji kablowej, o której mowa w pozwie. Matka pozwanego zawarła bowiem odrębną umowę świadczenia usług dostarczenia programów telewizyjnych oraz internetu.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni R. Z. urodzony (...) w P. pochodzi ze związku małżeńskiego M. Z. (1) i A. Z.. Strony nie posiadają innych dzieci.

Ostatnia renta alimentacyjna na rzecz małoletniego R. Z. została ustalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 września 2013 r. w sprawie I C 1137/13 (wyrok rozwodowy) na kwotę 700 zł płatną z góry do 10-tego każdego miesiąca do rąk matki dziecka. Apelacja wniesiona od powyższego orzeczenia wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 stycznia 2014 r. (sygn. akt I ACa 1185/13) została oddalona.

W okresie wydania wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 września 2013 r. w sprawie o sygn. I C 1137/13 sytuacja życiowa i materialna stron przedstawiała się następująco: małoletni R. Z. zamieszkiwał z obojgiem rodziców w mieszkaniu komunalnym przy ul. (...) w P., uczęszczał do gimnazjum. Koszt jego utrzymania łącznie z zajęciami dodatkowymi (na które uczęszczał w zależności od środków finansowych dysponowanych przez matkę) wynosił ok. 1700 zł (185 zł mieszkanie, energia 65 zł, doładowanie telefonu 20 zł, telewizja i internet 80 zł, żywność 600 zł, odzież 85 zł, opłaty szkolne 73 zł, środki higieny 20 zł, leki 150 zł, rozrywki 50 zł, wakacje 100 zł, prasa 60 zł, wyjścia z przyjaciółmi 30 zł, bilet miesięczny 50 zł). Dodatkowe koszty, o których mowa powyżej to siłownia 80 zł i lekcje języka obcego 180 zł. Małoletni chorował na astmę oskrzelową oraz na alergię wziewną, korzystał z opieki psychologicznej – pedagogicznej. Wszelkie opłaty z tytułu utrzymania syna pokrywała matka. Ojciec nie partycypował w kosztach utrzymania dziecka. A. Z. uiszczala 2/3 opłat dotyczących utrzymania lokalu, M. Z. (1) 1/3.

A. Z. była zatrudniona na (...) na stanowisku starszego wykładowcy z wynagrodzeniem netto w kwocie ok. 2.316,41 zł oraz dodatkowo prowadziła działalność gospodarczą (udzielanie korepetycji, a dochód z tego wynosił ok. 10.000 zł rocznie). Spłacała pożyczki pracownicze, których łączna wysokość rat wynosiła 1.000 zł. Chorowała na serce.

M. Z. (1) od 2010 r. na stałe nie pracował. Nie był zarejestrowany jako osoba bezrobotna. (...) pomagali mu rodzice, od których otrzymywał 1.000-2.000 zł miesięcznie. Dorabiał naprawiając sprzęt elektroniczny, uzyskując średnio ok.

2.000 zł, miał zadłużenie w banku z tytułu posiadanych kart kredytowych – około 1.000 zł. Nie łożył na utrzymanie dziecka, nie interesował się jego sprawami, nie angażował się w życie rodzinne.

Dowód: dokumenty zebrane w aktach I C 1137/13 Sądu Okręgowego w Poznaniu.

Obecnie M. Z. (1) zamieszkuje ze swoją matką, która otrzymuje emeryturę ok. 1.500 zł miesięcznie, ojciec zmarł. Od ostatniego orzeczenia powód nie podjął stałego zatrudnienia. Jako monter podzespołów elektronicznych pracuje dorywczo, wykonując naprawy sprzętu RTV, z czego miesięcznie uzyskuje dochód w kwocie ok. 900-1.000 zł. Nie ma zarejestrowanej działalności gospodarczej. Do napraw sprzętu wyjeżdża co drugi, trzeci dzień, czasami zabiera sprzęt do naprawy do domu. Czas naprawy zazwyczaj wynosi od 2 do 5 godzin. Powód zarejestrowany jest jako osoba bezrobotna, bez prawa do zasiłku. Jak stwierdził, obecnie nie poszukuje stałego zatrudnienia, co związane jest z jego sytuacją zdrowotną (depresją). Powód miał ofertę stażową z wynagrodzeniem 900 zł brutto, z której nie skorzystał. Nie ma zobowiązań kredytowych wobec instytucji finansowych.

Dotychczasowo zasądzona renta alimentacyjna na rzecz małoletniego R. Z. była przez niego częściowo uiszczana dobrowolnie, w kwocie ok. 100-200 zł miesięcznie, a częściowo była egzekwowana przez komornika sądowego. Powód na co dzień nie zajmuje się synem, nie ma z nim kontaktu, nie sprawuje nad nim żadnej pieczy.

Miesięczne wydatki powoda przedstawiają się następująco: 200 zł tytułem partycypacji w kosztach utrzymania mieszkania matki, 200 zł tytułem 1/3 czynszu mieszkania przy ul. (...), 15 zł prąd w mieszkaniu przy ul. (...), 100 zł paliwo (użytkuje samochód należący do matki), 50 zł telefon, 350 zł wyżywienie. Powód uiszcza opłatę za bogaty pakiet telewizyjny z internetem w kwocie 270 zł (ostatnio cena pakietu została obniżona do 204 zł) do mieszkania na ul. (...) oraz ponosi połowę kosztu telewizji, tj. 70 zł w mieszkaniu zajmowanym przez jego matkę. Powód wraz z matką opłaca również ubezpieczenie samochodu w kwocie 200 zł cztery razy w roku. Ewentualne koszty serwisu samochodu ponosi matka powoda.

Powód ma 46 lat. Od 2006 r. leczy się na depresję oraz na nadciśnienie. Na lekarstwa wydaje ok. 50 zł miesięcznie. Jak twierdzi, problemy psychiczne nie pozwalają mu na podjęcie stałej pracy, dlatego też takiego zatrudnienia nie poszukuje. Nie ma orzeczonej niezdolności do pracy.

Jak wynika z pisma Powiatowego Urzędu Pracy z dnia 22 stycznia 2016 r. do momentu sporządzenia pisma nie dysponował ofertami pracy dla mężczyzn w zawodzie monter zespołów elektronicznych, natomiast dysponował ofertami pracy dla mężczyzn bez kwalifikacji zawodowych z wynagrodzeniem do 2.500 zł brutto (np. pracownik ochronnym pracownik gospodarczy, pomoc warsztatowa).

Dowód: dokumenty na kartach 7-58 i 69-103, m.in. zaświadczenie z PUP, zaświadczenie o zarobkach matki pozwanego, kopie przelewów, kopie umów abonenckich, kopie rachunków mieszkaniowych z ul. (...) w P., dokumenty na kartach 130-173, 246-255, 272-288, m.in. zestawienie dochodów matki pozwanego, zaświadczenia podatkowe, zaświadczenia lekarskie, informacja poradni psychologiczno-pedagogicznej, paragony, rachunki, faktury, wydruk z rachunku bankowego, dokumenty na kartach 175-214 – kserokopie dokumentacji medycznej powoda, dokumenty na kartach 226-229, 268-270 – wydruki przelewów, informacje z Powiatowego Urzędu Pracy w P. (k. 225, 271) wydruki stron internetowych (k. 236-241), zeznania powoda (k. 258-259 w zw. z k. 215-216), zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego pozwanego – A. Z. (k. 258 w zw. z k. 231-232, 242-243, 256-257)

Małoletni pozwany R. Z. nadal mieszka wraz z matką w tym samym mieszkaniu przy ul. (...) w P.. Matka małoletniego ponosi koszty mieszkania w wysokości 2/3 – ok. 400 zł czynsz, prąd 350 zł co 2 miesiące, opał ok. 700-1000 zł na sezon grzewczy (piec kominkowy).

Małoletni R. Z. uczęszcza do szkoły (liceum ogólnokształcące). W związku z nauką matka pozwanego ponosi koszty wycieczek, podręczników, rady rodziców – ok 70 zł miesięcznie. Bilet na komunikację miejską kosztuje 50 zł miesięcznie. Chłopiec uczęszcza na korepetycje z matematyki 4 razy w miesiącu – 160 zł. Według deklaracji matki pozwanego na wyżywienie syna wydaje ok. 900 zł miesięcznie, biorąc pod uwagę fakt, iż nie ma czasu na gotowanie,

w związku z czym kupuje jedzenie gotowe. Do tego dochodzą również wydatki na ubiór w kwocie 200 zł, kosmetyki i środki czystości 100 zł, zajęcia sportowe w kwocie 80 zł, wakacje 100 zł, telefon 25 zł.

Pozwany w dalszym ciągu jest alergikiem, raz na 5 tygodni wymagany jest zabieg odczulania. Zażywa stałe leki, których koszt to ok. 80 zł. Z uwagi na częste przeziębienia, musi brać dodatkowe suplementy diety.

Pozwany uczęszcza na spotkania u psychologa, co jest związane z problemami chłopca, które wynikają z trudnej sytuacji rodzinnej.

Matka pozwanych nadal jest starszym wykładowcą języka angielskiego na (...). Swoje średnie miesięczne dochody szacuje na około 3.000 zł netto. Czasem zarabia więcej, w przypadku gdy kondycja zdrowotna pozwala jej na wzięcie nadgodzin. Dodatkowo ma zarejestrowaną działalność gospodarczą z zakresu tłumaczeń, z czego osiąga dochód ok. 500 zł miesięcznie. Jak wynika z zeznania podatkowego, w 2015 r. A. Z. uzyskała dochód ok. 46 tys. zł. W związku z działalnością wynajmuje biuro, za które płaci 220 zł miesięcznie oraz ponosi dodatkowo koszt internetu 170 zł oraz telefonu 140 zł. Żywi się najczęściej w pracy, kupując obiady w kwocie ok. 12-14 zł. Na ubiór wydaje ok. 50 zł miesięcznie, na zakup kosmetyków i środków czystości 130 zł, rozrywki 50 zł. Matka pozwanego cierpi na zwyrodnienie stawów, wobec czego ma trudności z poruszaniem się, ma również problemy z sercem. Zażywa leki oraz uczęszcza do lekarzy, łączne koszty z tego tytułu ocenia na 80 zł miesięcznie. Utrzymuje koszty mieszkania i jego wyposażenia, co generuje takie koszty jak koszt ubezpieczenia, zakup nowego (bądź naprawy starego) sprzętu biurowego i rtw oraz mebli dla dorastającego syna. A. Z. ponosi również koszty utrzymania samochodu – raty związane z jego zakupem, ubezpieczenie, paliwo, bieżące serwisowanie (500 zł) oraz uiszcza raty kredytu zaciągniętego celem uregulowania wspólnych zobowiązań jej oraz powoda w kwocie 838 zł..

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów zebranych w aktach sprawy i aktach dołączonych I C 1137/13 Sądu Okręgowego w Poznaniu oraz zeznań stron. Zebrane dokumenty stanowiły oprócz odpisu wyroku, protokołów rozpraw, odpisów aktów urodzenia, pisma PUP w P. kierowanego na zapytanie Sądu, dokumenty prywatne w postaci kopii rachunków mieszkaniowych, zeznań podatkowych, zaświadczeń lekarskich, rachunków i faktur obrazujących dochody i wydatki stron. Dokumenty te Sąd uznał za wiarygodne i przydatne do rozstrzygnięcia sprawy. Strony nie kwestionowały wzajemnie składanych dokumentów. Nie budziły one również wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego R. Z. w pełni zasługiwały na wiarę, albowiem zeznawała ona rzeczowo i logicznie, przedstawiła zakres potrzeb syna w sposób spójny z punktu widzenia zasad doświadczenia życiowego i zawodowego, a przede wszystkim na poparcie swoich twierdzeń złożyła dokumentację, potwierdzającą jej zeznania. W sposób rzeczywisty przedstawiła, iż ponosi ona 2/3 kosztów utrzymania mieszkania, nie negując przy tym partycypacji powoda w pozostałej części opłat. A. Z. przedstawiła aktualną sytuację mieszkaniową, osobistą, szkolną oraz zdrowotną syna, zakres opłat za zajęcia dodatkowe, leczenie. Przedstawiane twierdzenia znalazły odzwierciedlenie w składanych dokumentach. Sąd dał wiarę matce pozwanego, iż zakres potrzeb syna nie uległ zmniejszeniu przez okres ostatnich trzech lat, podobnie jak sytuacja jej samej. Nie było sporne, iż powód nie utrzymuje kontaktu z synem, nie przekazuje dodatkowych kwot na jego utrzymanie, jedynie częściowo płaci zasądzone alimenty za pośrednictwem komornika. Sporządzone przez matkę pozwanego zestawienie kosztów utrzymania małoletniego R. Z. (ok. 2.500 zł miesięcznie) zostało zweryfikowane przez Sąd, który ocenił usprawiedliwione potrzeby pozwanego, o czym niżej. A. Z. w sposób rzeczowy i konkretny przedstawiła także zakres swoich miesięcznych wydatków oraz kosztów utrzymania mieszkania. Sąd dał wiarę jej zeznaniom odnośnie stanu jej zdrowia. Matka pozwanego w sposób bardzo wiarygodny przedstawiła relację powoda z pozwanym, brak możliwości ich porozumienia, sposób postępowania powoda, przejawiający się chociażby w tym, iż oblicza on ilość zużywanego przez siebie prądu w mieszkaniu przy ul. (...) oraz duży nacisk kładzie na oglądanie telewizji, wykupując najdroższe pakiety, twierdząc jednocześnie, że z uwagi na stan zdrowia, nie jest w stanie pracować.

Zeznania powoda Sąd uznał za wiarygodne w części przedstawianej aktualnej sytuacji mieszkaniowej, kwestii wydatków oraz aktualnych zarobków. Przedstawione okoliczności znalazły częściowo odzwierciedlenie w

przedłożonych dokumentach. Co do kwestii możliwości uzyskiwania dochodów, zeznania powoda były częściowo niewiarygodne, bowiem przy uwzględnieniu jego doświadczenia zawodowego, a przede wszystkim umiarkowanie dobrej sytuacji zdrowotnej (stwierdzone dolegliwości psychiczne powoda, w świetle zasad doświadczenia życiowego, całkowicie nie uniemożliwiają podjęcia przez powoda zatrudnienia, na co on sam wskazuje), możliwości zarobkowe M. Z. (1) Sąd ocenia wysoko, jak również nie podziela jego stanowiska o spadku jego dochodów w stosunku do roku 2013 r., kiedy to wydane zostało ostatnie orzeczenie alimentacyjne, gdyż sponował wówczas zadłużenie kredytowe, którego obecnie już nie ma oraz nadal pomaga mu matka. Sąd nie uznał argumentacji powoda o braku możliwości finansowych na łożenie alimentów na syna. Przeczą temu zebrane dokumenty, fakt dostępnych ofert pracy, jak również niekwestionowana okoliczność uiszczania przez powoda zbytowego wydatku 270 zł na telewizję kablową, która w istocie jest nieużywana (powód ma inny pakiet telewizyjny w domu, w którym mieszka, a matka pozwanego także wykupiła odrębną usługę tv), a którą to kwotę powód mógłby w całości przekazywać na potrzeby małoletniego.

Sąd pominął wnioski dowodowe, które strona pozwana zgłosiła w piśmie z dnia 7 czerwca 2016 r. jako spóźnione, nadto dowody te zostały powołane na okoliczności, które w zasadniczej części nie były sporne między stronami, bądź też miały marginalne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, a materiał dowodowy zebrany w sprawie był szeroki i wyczerpujący, zatem przeprowadzenie wskazanych dowodów nie było celowe oraz było sprzeczne z ekonomią procesu.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo o obniżenie alimentów nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 133 § 1 k.r.i.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów utrzymania i wychowania (art. 128 k.r.i.o.). W świetle art. 138 k.r.i.o. w razie zmiany stosunków można domagać się zmiany orzeczenia o alimentach. Przez zmianę stosunków rozumieć należy wszelkie zmiany w statusie ekonomicznym stron powodujące zmianę (zwiększenie, ale i zmniejszenie) zakresu usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego lub też zmianę (zwiększenie, ale i zmniejszenie) zakresu możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Zmiana stosunków może więc doprowadzić zarówno do zmiany wysokości (podwyższenia lub obniżenia) obowiązku alimentacyjnego, jak i do jego wygaśnięcia. Ustalając wysokość aktualnych świadczeń alimentacyjnych powoda wobec małoletniego pozwanego, Sąd miał na uwadze, iż zakres tego świadczenia jest podwójnie uzależniony: z jednej strony zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, zaś z drugiej strony – od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego (art. 135 § 1 k.r.i.o.). Na powódzie – podobnie jak na matce pozwanego – ciąży obowiązek dostarczania dziecku środków utrzymania, a także wychowania odpowiedniego do wieku i stopnia rozwoju. W uzasadnieniu uchwały z dnia 10 maja 1977 r. (sygn. akt III CZP 26/77, OSNCP 1977/12/231) Sąd Najwyższy podkreślił, że swoistą cechą obowiązku alimentacyjnego jest to, iż obowiązek ten ma na celu zaspokojenie bieżących potrzeb uprawnionego. Potrzeby uprawnionego mają charakter konsumpcyjny i dotyczą m.in. zapewnienia mieszkania, odzieży, wyżywienia. Warto zaznaczyć, iż zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 listopada 1997 r. III CKN 217/97 obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dziecka stanowi uszczegółowienie ogólnego obowiązku troszczenia się o fizyczny i duchowy rozwój dziecka i przygotowanie go należycie do pracy dla dobra społeczeństwa odpowiednio do jego uzdolnień, wynikającego z art. 96 zd. 2 k.r.i.o. Usprawiedliwione potrzeby dziecka powinny być oceniane nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanego do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku. W szczególności pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można odrywać od pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia te w praktyce pozostają we wzajemnej zależności i obie przesłanki wzajemnie na siebie rzutują, zwłaszcza przy ustaleniu przez Sąd wysokości alimentów.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, Sąd stwierdza, iż analiza materiału dowodowego prowadzi do wniosku, iż od czasu uprawomocnienia się wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 12 września 2013 r. sygnatura I C 1137/13 określającego alimenty na rzecz syna na poziomie kwoty 700 zł miesięcznie, do dnia

zamknięcia rozprawy w przedmiotowej sprawie, nie zaszła żadna zmiana w rozumieniu art. 138 k.r.i.o., skutkująca koniecznością obniżenia alimentów.

Zebrany materiał dowodowy wskazuje na to, iż powód posiada możliwości zarobkowe i majątkowe umożliwiające łożenie alimentów w kwocie dotychczasowo orzeczonej. Co więcej, zakres usprawiedliwionych potrzeb małoletniego pozwanego uprawnionego do alimentacji pozostaje na poziomie zbliżonym do roku 2013, a sytuacja jego matki pozostaje bez zmian.

W złożonym pozwie i w toku procesu, powód powoływał się na wystąpienie sytuacji zmniejszenia jego możliwości zarobkowych, spowodowanej gorszą sytuacją rynkową, tendencją wśród ludzi do zakupu nowego sprzętu rtv, anizeli do naprawiania starego, jak również na kontynuację leczenia psychiatrycznego i złe samopoczucie, co uniemożliwia mu podjęcie stałej pracy.

W tym miejscu Sąd podkreśla, że zgodnie z wytycznymi orzecznictwa, zarobkowe i majątkowe możliwości zobowiązanego do alimentacji ocenia się z uwzględnieniem posiadanej przez niego wiedzy, umiejętności, branych pod uwagę przy szacowaniu jego możliwych do osiągnięcia dochodów, przy dołożeniu przez niego należytej staranności. Przy określaniu świadczeń materialnych należy mieć zatem na względzie możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego, czyli co mógłby uzyskać przy pełnym wykorzystaniu swoich sił i możliwości zarobkowania. Określając obowiązek alimentacyjny zawsze należy mieć na uwadze, że dziecko ma prawo żyć na równej stopie życiowej ze swoimi rodzicami i rodzice mają obowiązek mu to zapewnić. Oznacza to, że rodzice nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego na tej podstawie, że wykonywanie tego obowiązku stanowiłoby dla nich ciężar. Są obowiązani podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami.

W ocenie Sądu, przedstawiane przez powoda okoliczności w żaden sposób nie wskazują na celowość i konieczność zmniejszenia alimentów należnych małoletniemu pozwanemu. Sąd podkreśla przy tym, iż w sprawie o obniżenie alimentów, Sąd nie oceniał czy alimenty przyznane małoletniemu wyrokiem Sądu Okręgowego były „zbyt wysokie” (jak twierdził powód), lecz porównywał sytuację stron i zakres usprawiedliwionych potrzeb dziecka oraz możliwości zarobkowych powoda z września 2013 r. i z chwili obecnej, pod kątem zmian w kontekście art. 138 k.r.i.o. Zmian takich Sąd nie stwierdził. Po pierwsze, M. Z. (2) tożsamo jak w roku 2013 r. nie posiada stałej pracy, utrzymuje się z prac dorywczych osiągając porównywalne dochody, których kwota to około 1.000 zł miesięcznie (wcześniej część dochodów redukowała się wskutek spłaty zaległości kredytowych). Po drugie powód nadal korzysta z pomocy matki. Po trzecie, jak sam wskazał, pracuje jedynie po kilka godzin co parę dni i nie szuka stałej pracy, czekając w istocie, aż zlecenia niejako pojawiają się same. Nie dysponuje orzeczeniem o niepełnosprawności, ani o niezdolności do pracy. Powód posiada środki pieniężne na opłacanie drogiego abonamentu telewizyjnego, spędzając wiele godzin na oglądaniu telewizji, a swoją apatyczną postawę i niechęć do pracy tłumaczy dolegliwościami psychicznymi (depresją), które, jak pokazuje doświadczenie zawodowe Sądu oraz powszechna wiedza o nowoczesnych sposobach leczenia, w istocie nie uniemożliwiają podjęcia pracy, w szczególności lekkiej. Nadto, jak wynika z materiału dowodowego, powód ma doświadczenie zawodowe i może podjąć zatrudnienie albo w swoim zawodzie albo w innym, aby uzyskać wyższe wynagrodzenie. Jak wynika z ofert pracy PUP w P., dysponuje on ofertami pracy na pełen etat, które powód mógłby podjąć, zwłaszcza, że dotychczasowe zlecenia wykonuje popołudniami. Jak podkreśla się w orzecznictwie, zakres obowiązku alimentacyjnego może i powinien być większy od wynikającego z faktycznych zarobków i dochodów zobowiązanego, jeśli przy pełnym i właściwym wykorzystaniu jego sił i umiejętności zarobki i dochody byłyby większe, a istniejące warunki społeczno-gospodarcze i ważne przyczyny takiemu wykorzystaniu nie stoją na przeszkodzie (wyrok SN z dnia 9 stycznia 1959 r. 3 CR 212/59 OSPIKA 1940, poz 41).

Mając na uwadze powyższe, Sąd uznał, że powód ma możliwości uzyskania wyższych zarobków, których w istocie nie wykorzystuje. Ponadto stać go na wspólne z matką utrzymywanie samochodu c., opłaca dwa wysokie abonamenty telewizyjne (ok. 350 zł), co oznacza, że jego sytuacja majątkowa nie jest aż taka zła, jak podaje. Podkreślić należy, że choroba, na którą się powołuje była również przedmiotem rozważań Sądu Okręgowego podczas ostatniego postępowania w przedmiocie alimentów, powód sam bowiem przyznaje, iż leczy się od 2006 r. Tym samym, podobnie jak w motywach rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego z 2013 r., Sąd rozpoznający niniejszą sprawę stwierdził, że

inicjatywa zarobkowa wykazywana przez powoda jest niewystarczająca, powód skoncentrowany jest na zaspakajaniu swoich potrzeb, kosztem usprawiedliwionych potrzeb swojego dziecka. Pomimo dużej ilości wolnego czasu, nie wykazuje też inicjatywy pomocy w wychowaniu syna, nie szuka z nim kontaktu. Sąd z całym przekonaniem uznał, że powód jest osobą zdolną do lekkiej pracy zarobkowej, stosunkowo jeszcze młodą, a jego dolegliwości nie umniejszają jego możliwości zarobkowych na tyle, by pracować tylko w takim zakresie, jak czyni to dotychczas. Powód musi dołożyć wszelkich starań, by wykorzystać w pełni swe możliwości zarobkowe, pracować w pełnym wymiarze czasu pracy, a o ile nadarzy się taka okazja podejmować dodatkowe prace. Wobec powyższego, analiza sytuacji powoda prowadzi do wniosku, iż z pewnością ma on możliwość łożenia alimentów w kwocie po 700 zł miesięcznie na rzecz pozwanego, a w jego sytuacji od czasu ostatniej sprawy alimentacyjnej nie zaszły żadne istotne zmiany prowadzące do konieczności obniżenia alimentów.

Analizując sytuację strony pozwanej i zakres potrzeb małoletniego R. Z., Sąd również nie dopatrył się żadnych zmian w kontekście art. 138 k.r.i.o. Chłopiec nadal pozostaje pod pieczęcią matki, mieszkają w tym samym mieszkaniu komunalnym. Rachunki mieszkaniowe pozostają na zbliżonym poziomie. Pozwany przechodzi do kolejnych klas, wchodzi powoli w wiek dojrzały, zwiększają się jego potrzeby żywieniowe, edukacyjne, kulturalne, co generuje dodatkowe wydatki. Chłopiec nadal cierpi na alergię i astmę, musi na stałe zażywać leki, często zapada na infekcje. Zakres rzeczywistych kosztów utrzymania pozwanego z pewnością nie uległ zmniejszeniu w porównaniu do poprzedniej sprawy alimentacyjnej. Zakres podstawowych kosztów utrzymania pozwanego to przynajmniej 1.700 zł miesięcznie, nie licząc już kosztów dodatkowych czy innych nieplanowanych wydatków. Na kwotę tą składają się miesięczne koszty: wyżywienia około 500 zł, zakupu odzieży i obuwia około 150 zł, zakupu kosmetyków i środków czystości około 100 zł, wydatków szkolnych około 70 zł, wydatków na zajęcia dodatkowe i korepetycje 240 zł, zakup leków 80 zł, rozwój kulturalny 80 zł, bilet miesięczny na komunikację 50 zł, innych koniecznych wydatków 100 zł, przypadających na dziecko kosztów utrzymania mieszkania około 300 zł. Stwierdzając powyższe koszty, Sąd zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego, obniżył kwoty podawane przez matkę chłopca, przede wszystkim w zakresie kosztów wyżywienia, które przy chociażby wspólnych obiadach z matką – byłyby niższe, niż w przypadku, gdy chłopiec żywi się kebabami czy pizzą. Także koszt odzieży 200 zł jest kwotą zawyżoną, dlatego kwotę tę Sąd obniżył do 150 zł. Co do kosztów mieszkania uwzględnić należało, iż część opłat na nieruchomości przy ul. (...), podanych w zestawieniu wydatków, uiszcza pozwany.

W świetle powyższego oraz przy uwzględnieniu, iż A. Z. wychowuje syna sama i sprawuje nad nim codzienną pieczę, brak jest podstaw do żądanego w pozwie (bądź też jakiegokolwiek) obniżenia alimentów i przerzucania większego ciężaru utrzymania dziecka na jego matkę, która część swojego obowiązku alimentacyjnego realizuje przez osobiste starania o jego wychowanie. Tym bardziej, iż matka R. Z. uzyskuje dochody na poziomie zbliżonym do roku 2013, co potwierdzają złożone dokumenty. Wprawdzie możliwości zarobkowe M. Z. (1) są nieco niższe od możliwości zarobkowych A. Z., jednakże podkreślić należy sytuację, że ta, mimo dolegliwości zdrowotnych zajmuje się dzieckiem, dowozi je na zajęcia dodatkowe, czy do lekarzy, nie mogąc liczyć w tym zakresie na pomoc powoda, który także posiada samochód, a który jednak większość czasu spędza w domu, często oglądając telewizję. Poza alimentami, które uiszcza w zakresie znacznie niższym aniżeli orzeczone wyrokiem Sądu Okręgowego, powód nie uczestniczy w pokrywaniu innych potrzeb syna, np. wyjazdów wakacyjnych, zakupu sprzętu. Nie zabiera również syna do siebie, nie utrzymuje z nim kontaktu, nie przekazuje żadnych prezentów. Okoliczności te również nie mogą stanowić argumentu do obniżenia alimentów i przerzucenia większego ciężaru obowiązku alimentacyjnego na matkę pozwanego.

Podsumowując, stwierdzić należało, że od momentu uprawomocnienia się orzeczenia w przedmiocie alimentów upłynął okres około 3 lat, a powód w toku niniejszego postępowania nie zdołał wykazać, by zaszła w przedmiotowym okresie taka zmiana stosunków, która uzasadniałaby zmniejszenie zakresu orzeczonych świadczeń alimentacyjnych.

Mając opisane okoliczności na uwadze, Sąd uznał, iż brak jest przesłanek do obniżenia alimentów zasądzonych od powoda na rzecz małoletniego pozwanego wyrokiem Sądu Okręgowego w Poznaniu dnia 12 września 2013 r. sygnatura I C 1137/13 i na podstawie art. 138 k.r.i.o. w zw. z art. 133 § 1 i 135 § 1 oraz 128 k.r.i.o. oddalił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., mając na uwadze, iż powód przegrał niniejszą sprawę w całości, zatem obciążył M. Z. (1) kosztem opłaty sądowej od pozwu oraz zasądził na rzecz strony przeciwnej kwotę 617 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego wynikającą § 7 ust. 4 w zw. z § 6 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461) wraz z opłatą za pełnomocnictwo udzielone pełnomocnikowi.

SSR Tomasz Malicki